

ORLEN
PROJEKT

WYTYCZNE Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA PODWYKONAWCÓW ORLEN PROJEKT S.A.

Płock, 03 września 2025 r.

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	3
I.1. Podstawa opracowania	3
I.2. Przedmiot opracowania	4
I.3. Definicje	4
II. Ochrona środowiska w czasie wykonywania robót	6
II.1. Wymagania w zakresie prawa ochrony środowiska	6
II.1.1. Zasada "zanieczyszczający płaci"	6
II.1.2. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom	6
II.1.3. Poważne awarie	7
II.1.4. Opłaty za korzystanie ze środowiska, sprawozdawczość	7
II.2. Wymagania w zakresie gospodarki odpadami	8
II.2.1. Wytwarzanie odpadów	8
II.2.2. Zasady prowadzenia gospodarki odpadami	8
II.2.3. Ewidencja odpadów	9
II.2.4. Sprawozdawczość	9
II.3. Wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminach	9
II.3.1. Wytwarzanie i odbiór odpadów komunalnych	9
II.3.2. Nieczystości ciekłe	9
II.3.3. Udokumentowanie korzystania z usług	10
II.4. Wymagania w zakresie prawa wodnego	10
II.5. Wymagania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków	10
II.6. Wymagania w zakresie ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym	11
II.7. Wymagania w zakresie ochrony przyrody	11
II.8. Wymagania w zakresie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji	12
III. Audyt	12

I. Wstęp

I.1. Podstawa opracowania

W związku z obowiązującym w ORLEN Projekt S.A. Zintegrowanym Systemem Zarządzania, w tym Systemem Zarządzania Środowiskowego, zgodnie z normą ISO 14001, jak również w trosce o środowisko naturalne, określa się wytyczne z obszaru ochrony środowiska dla Podwykonawców, świadczących usługi dla ORLEN Projekt S.A. (zwanym dalej Zamawiającym).

Zamawiający zastrzega sobie prawo do przeprowadzenia audytu Podwykonawców w zakresie przestrzegania wymagań ochrony środowiska w ramach audytów wewnętrznych wymaganych w związku ze Zintegrowanym Systemem Zarządzania lub w innym czasie w trakcie realizacji usługi Podwykonawcy dla Zamawiającego.

Wytyczne z zakresu ochrony środowiska stosowane są w celu przestrzegania wymagań prawnych i innych w obszarze wpływu działalności Podwykonawców na środowisko zawierają ogólne zapisy, zatem zakres audytu powinien być dostosowany do profilu działalności Podwykonawców świadczących usługi dla ORLEN Projekt S.A.

Podstawą opracowania jest przestrzeganie przepisów / wymagań w zakresie ochrony środowiska przez Podwykonawców ORLEN Projekt S.A., w szczególności zgodność działalności z zapisami aktów prawnych;

- USTAWY z dnia 27 kwietnia 2001 r. **Prawo ochrony środowiska**
Dz.U.2025.647 t. j. z dnia 2025.05.19
- USTAWY z dnia 14 grudnia 2012 r. **o odpadach**
Dz.U.2023.1587 t. j. z dnia 2023.08.10
- USTAWY z dnia 13 września 1996 r. **o utrzymaniu czystości i porządku w gminach**
Dz.U.2025.733 t. j. z dnia 2025.06.04
- USTAWY z dnia 20 lipca 2017 r. **Prawo wodne**
Dz.U.2025.960 t. j. z dnia 2025.07.21
- USTAWY z dnia 7 czerwca 2001 r. **o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków**
Dz.U.2024.757 t. j. z dnia 2024.05.20
- USTAWY z dnia 3 października 2008 r. **o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko**
Dz.U.2024.1112 t. j. z dnia 2024.07.25
- USTAWY z dnia 16 kwietnia 2004 r. **o ochronie przyrody**
Dz.U.2024.1478 t. j. z dnia 2024.10.04
- USTAWY z dnia 17 lipca 2009 r. **o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji**
Dz.U.2022.673 t. j. z dnia 2022.03.25
- ROZPORZĄDZENIA MINISTRA KLIMATU z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat
Dz.U.2019.2443 z dnia 2019.12.19
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia
Dz.U.2019.1510 t. j. z dnia 2019.08.12
- ROZPORZĄDZENIA MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA z dnia 24 kwietnia 2025 r. w sprawie funkcjonowania Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami
Dz.U.2025.585 z dnia 2025.05.05

- ROZPORZĄDZENIA MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA z dnia 5 listopada 2024 r. w sprawie rodzajów i ilości odpadów, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów
Dz.U.2024.1644 z dnia 2024.11.12
- ROZPORZĄDZENIA MINISTRA KLIMATU z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów
Dz.U.2020.1742 z dnia 2020.10.08
- ROZPORZĄDZENIA MINISTRA KLIMATU z dnia 2 stycznia 2020 r w sprawie katalogu odpadów
Dz.U.2020.10 z dnia 2020.01.03
- ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 13 września 2018 r. w sprawie sposobu nadawania numeru rejestrowego podmiotom wpisywanym do rejestru prowadzonego w ramach BDO
Dz.U.2018.1807 z dnia 2018.09.24
- ROZPORZĄDZENIA MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA 1 z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów
Dz.U.2021.906 z dnia 2021.05.17

Wymienione akty prawne posiadają aktualizację na dzień sporządzenia Wytocznych, wobec powyższego Podwykonawca powinien na bieżąco śledzić zmiany w przepisach z obszaru ochrony środowiska.

I.2. Przedmiot opracowania

Przedmiotem wytocznych jest określenie dla Podwykonawców ORLEN Projekt S.A. podstawowych zasad ochrony środowiska, w szczególności podczas prac wykonywanych dla ORLEN Projekt S.A.

Podwykonawca będzie organizować i wykonywać prace realizowane w ramach przedmiotu umowy w sposób nienaruszający obowiązujących przepisów o ochronie środowiska, zapewniając ochronę elementów przyrodniczych oraz zapobiegając negatywnemu oddziaływaniu na środowisko. Obowiązki określone dla Podwykonawcy dotyczą wszystkich osób zatrudnionych przez Podwykonawcę do realizacji umowy oraz dalszych podwykonawców lub osób fizycznych wykonujących pracę na rzecz Podwykonawcy.

I.3. Definicje

Ileokroć w niniejszych Wytocznych jest mowa o:

eksploatacji instalacji lub urządzenia - rozumie się przez to użytkowanie instalacji lub urządzenia oraz utrzymywanie ich w sprawności;

emisji - rozumie się przez to wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, gleby lub ziemi:

- a) substancje,
- b) energie, takie jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne;

formach ochrony przyrody – są to parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

instalacji - rozumie się przez to:

- a) stacjonarne urządzenie techniczne,
- b) zespół stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu,

c) budowle niebędące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami, których eksploatacja może spowodować emisję;

odpadach - rozumie się przez to każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany,

odpadach budowlanych i rozbiórkowych - rozumie się przez to odpady powstałe podczas robót budowlanych

odpadach komunalnych - rozumie się przez to odpady powstające w gospodarstwach domowych oraz odpady pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter i skład są podobne do odpadów z gospodarstw domowych, w szczególności niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i odpady selektywnie zebrane:

- a) z gospodarstw domowych, w tym papier i tektura, szkło, metale, tworzywa sztuczne, bioodpady, drewno, tekstylia, opakowania, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory oraz odpady wielkogabarytowe, w tym materace i meble, oraz
- b) ze źródeł innych niż gospodarstwa domowe, jeżeli odpady te są podobne pod względem charakteru i składu do odpadów z gospodarstw domowych

odpadach niebezpiecznych – rozumie się przez to odpady wskazane w katalogu odpadów, określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy o odpadach, jako odpady niebezpieczne,

odpadach obojętnych - rozumie się przez to odpady, które nie ulegają istotnym przemianom fizycznym, chemicznym lub biologicznym; są nierozpuszczalne, nie wchodzą w reakcje fizyczne ani chemiczne, nie powodują zanieczyszczenia środowiska lub zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi, nie ulegają biodegradacji i nie wpływają niekorzystnie na materię, z którą się kontaktują; ogólna zawartość zanieczyszczeń w tych odpadach oraz zdolność do ich wymywania, a także negatywne oddziaływanie na środowisko odcieku są nieznaczne, a w szczególności nie stanowią zagrożenia dla jakości wód powierzchniowych, wód podziemnych, gleby i ziemi,

podmiocie korzystającym ze środowiska - rozumie się przez to:

- a) przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, 1222 i 1871 oraz z 2025 r. poz. 222) oraz przedsiębiorcę zagranicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 89), a także osoby prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych, chowu lub hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- b) jednostkę organizacyjną niebędącą przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców,
- c) osobę fizyczną niebędącą podmiotem, o którym mowa w lit. a, korzystającą ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska wymaga pozwolenia

poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem

urządzeniu - rozumie się przez to niestacjonarne urządzenie techniczne, w tym środki transportu

wytwórcy odpadów - rozumie się przez to każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów (pierwotny wytwórca odpadów), oraz każdego, kto przeprowadza wstępną obróbkę, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów; wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnięcia, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej,

zanieczyszczeniu - rozumie się przez to emisję, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi, uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska.

II. Ochrona środowiska w czasie wykonywania robót

II.1. Wymagania w zakresie prawa ochrony środowiska

Podwykonawca zobowiązany jest do prowadzenia działalności w zgodzie z zapisami ustawy prawo ochrony środowiska, w szczególności posiadać pozwolenia na korzystanie ze środowiska, wykraczające poza ramy korzystania powszechnego, jeżeli są wymagane. Powszechne korzystanie ze środowiska przysługuje z mocy ustawy każdemu i obejmuje korzystanie ze środowiska, bez użycia instalacji, w celu zaspokojenia potrzeb osobistych oraz gospodarstwa domowego, w tym wypoczynku oraz uprawiania sportu.

II.1.1. Zasada "zanieczyszczający płaci"

Podwykonawca zobowiązany jest do poniesienia kosztów związanych z zanieczyszczeniem środowiska - Kto powoduje zanieczyszczenie środowiska, ponosi koszty usunięcia skutków tego zanieczyszczenia. Kto może spowodować zanieczyszczenie środowiska, ponosi koszty zapobiegania temu zanieczyszczeniu.

II.1.2. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom

Podwykonawca jest obowiązany zapewnić przestrzeganie wymagań ochrony środowiska, w szczególności przez;

- odpowiednią organizację pracy,
- powierzanie funkcji związanych z zapewnieniem ochrony środowiska osobom posiadającym odpowiednie kwalifikacje zawodowe,
- zapoznanie pracowników, których zakres czynności wiąże się z kwestiami ochrony środowiska, z wymaganiami w tym zakresie, gdy nie jest konieczne odpowiednie przygotowanie zawodowe w tym zakresie,
- podejmowanie działań w celu wyeliminowania lub ograniczenia szkód w środowisku wynikających z nieprzestrzegania wymagań ochrony środowiska przez pracowników, a także podejmowania właściwych środków w celu wyeliminowania takich przypadków w przyszłości.

Pracownicy są obowiązani postępować w sposób zapewniający ochronę środowiska.

Eksploatacja instalacji powodująca:

- 1) wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- 2) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- 3) wytwarzanie odpadów

jest dozwolona po uzyskaniu pozwolenia, jeżeli jest ono wymagane.

Pozwolenie na wytwarzanie odpadów jest wymagane do wytwarzania odpadów:

- 1) o masie powyżej 1 Mg rocznie - w przypadku odpadów niebezpiecznych lub
- 2) o masie powyżej 5000 Mg rocznie - w przypadku odpadów innych niż niebezpieczne.

Podwykonawca jest zatem zobowiązany posiadać wymagane pozwolenia w związku z eksploatacją instalacji.

Podwykonawca jest zobowiązany do zgłoszenia instalacji, tj. Instalacja, z której emisja nie wymaga pozwolenia, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko, podlega zgłoszeniu organowi ochrony środowiska. Rodzaje instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia, a których eksploatacja wymaga zgłoszenia organowi ochrony środowiska zostały uwzględnione w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy prawo ochrony środowiska.

II.1.3. Poważne awarie

W obszarze poważnych awarii, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, prowadzący zakład, którego działalność może być przyczyną wystąpienia awarii, czy podmiot transportujący substancje niebezpieczne są obowiązani do ochrony środowiska przed awariami.

Każdy, kto zauważy wystąpienie awarii, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym osoby znajdujące się w strefie zagrożenia oraz w uzasadnionych sytuacjach jednostkę organizacyjną Zakładowej Straży Pożarnej ORLEN S.A., Państwowej Straży Pożarnej, albo Policji albo wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Poważna awaria - to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Niezależnie od zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska Podwykonawca zobowiązany jest postępować zgodnie z zasadami BHP obowiązującymi na terenie działania Grupy ORLEN.

II.1.4. Opłaty za korzystanie ze środowiska, sprawozdawczość

Zamawiający może kontrolować czy Podwykonawca ustala we własnym zakresie wysokość opłaty za korzystanie ze środowiska.

Opłaty za korzystanie ze środowiska ponoszone są m.in. za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Opłaty za korzystanie ze środowiska z tytułu wprowadzania gazów i pyłów do powietrza dotyczą m.in. procesów spalania paliw w silnikach spalinowych oraz instalacji (stacjonarnych urządzeń, zespołów stacjonarnych urządzeń) emitujących gazy i pyły do powietrza.

Podwykonawca, jako podmiot korzystający ze środowiska, ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty za korzystanie ze środowiska z tytułu tych rodzajów korzystania ze środowiska, których dotyczy działalność podwykonawcy.

Podmiot korzystający ze środowiska wnosi należną opłatę za korzystanie ze środowiska na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego, za dany rok kalendarzowy do dnia 31 marca następnego roku, jeżeli roczna wysokość opłaty przekracza 800 zł za dany rodzaj korzystania ze środowiska.

Podmiot korzystający ze środowiska w terminie, do dnia 31 marca następnego roku, przedkłada marszałkowi województwa wykaz zawierający wykorzystane do ustalenia wysokości opłat informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska, w szczególności o:

- rodzajach substancji wprowadzonych do powietrza i wielkości emisji - w przypadku wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza,
- wielkości emisji gazów cieplarnianych objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji i liczbie uprawnień do emisji - w przypadku wydania uprawnień do emisji,
- rodzajach i ilości składowanych odpadów - w przypadku składowania odpadów

W przypadku gdy roczna wysokość opłaty z tytułu każdego z rodzajów korzystania ze środowiska nie przekracza 100 zł, nie przedkłada się wykazów, o których mowa powyżej.

II.2. Wymagania w zakresie gospodarki odpadami

Zamawiający może kontrolować, czy działalność Podwykonawcy jest zgodna z przepisami w zakresie gospodarowania odpadami.

II.2.1. Wytwarzanie odpadów

Podczas wykonywania prac objętych umową mogą powstawać odpady komunalne, obojętne, niebezpieczne i inne niż niebezpieczne. Podwykonawca zatem jest wytwórcą odpadów, jeżeli wytwarza odpady w związku z prowadzonymi pracami w ramach zlecenia lub zamówienia - przez wytwórcę odpadów rozumie się każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów (pierwotny wytwórca odpadów), oraz każdego, kto przeprowadza wstępną obróbkę, mieszane lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów; wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątania, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej.

II.2.2. Zasady prowadzenia gospodarki odpadami

Gospodarkę odpadami należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności gospodarka odpadami nie może:

- 1) powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt;
- 2) powodować uciążliwości przez hałas lub zapach;
- 3) wywoływać niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu, w tym kulturowym i przyrodniczym.

Wprowadza się następującą hierarchię sposobów postępowania z odpadami:

- 1) zapobieganie powstawaniu odpadów;
- 2) przygotowywanie do ponownego użycia;
- 3) recykling;
- 4) inne procesy odzysku;
- 5) unieszkodliwianie

Podwykonawca, który podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić przy użyciu takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, aby w pierwszej kolejności zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko.

Wytworzone odpady magazynowane mogą być na terenie, do którego posiadacz odpadów ma tytuł prawny i zgodnie z wymaganiami w zakresie ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa

życia i zdrowia ludzi, w szczególności w sposób uwzględniający właściwości chemiczne i fizyczne odpadów, w tym stan skupienia, oraz zagrożenia, które mogą powodować te odpady.

Podwykonawca - jako wytwórca odpadów - jest obowiązany do gospodarowania wytworzonymi przez siebie odpadami lub może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami wyłącznie podmiotom, które posiadają odpowiednie decyzje administracyjne w zakresie gospodarowania odpadami albo wpis do rejestru (Baza danych o odpadach BDO) – chyba, że działalność taka nie wymaga uzyskania decyzji lub wpisu do rejestru.

II.2.3. Ewidencja odpadów

Wytwórca odpadów jest obowiązany do prowadzenia na bieżąco ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów (chyba, że wytwarza odpady, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji) zgodnie z katalogiem odpadów.

Ewidencja odpadów prowadzona jest w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO).

II.2.4. Sprawozdawczość

Wytwórca odpadów obowiązany do prowadzenia ewidencji odpadów sporządza roczne sprawozdanie o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami, w terminie do dnia 15 marca za poprzedni rok kalendarzowy, za pośrednictwem indywidualnego konta w Bazie BDO.

II.3. Wymagania w zakresie utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Utrzymanie czystości i porządków w gminach dotyczy przede wszystkim wytwarzania odpadów komunalnych, organizacji odbioru odpadów komunalnych na terenie gmin oraz pozbywania się nieczystości ciekłych.

II.3.1. Wytwarzanie i odbiór odpadów komunalnych

Wytwórcy odpadów komunalnych są obowiązani do:

- wyposażenie nieruchomości w worki lub pojemniki, przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych, utrzymanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym oraz utrzymanie w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów,
- selektywnego zbierania wytworzonych przez siebie odpadów komunalnych. Selektywnie zbiera się odpady zgodnie z systemem gospodarowania odpadami w gminie, m.in.: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, bioodpady.

Wytwórcy odpadów pozbywają się zebranych odpadów komunalnych w sposób zgodny z przepisami, w szczególności zawierają umowę z gminną jednostką organizacyjną lub przedsiębiorcą wpisanym do rejestru działalności regulowanej, w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz wnoszą opłaty za odbieranie odpadów komunalnych.

II.3.2. Nieczystości ciekłe

Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków

bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych; przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

II.3.3. Udokumentowanie korzystania z usług

Właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz właściciele nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez:

1) gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych lub,

2) gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, wpisanego do rejestru działalności regulowanej, o którym mowa w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

- przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi.

II.4. Wymagania w zakresie prawa wodnego

Korzystanie z wód nie może powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, powodować marnotrawstwa wody lub marnotrawstwa energii wody, a także nie może wyrządzać szkód.

W zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami Podwykonawca jest zobowiązany organizować i prowadzić prace aby zapobiec przedostawaniu się zanieczyszczeń do wód.

Podwykonawca jest zobowiązany postępować z substancjami niebezpiecznymi w procesie transportu, magazynowania i wykorzystania w sposób zapobiegający rozszczelnieniu się opakowań i wycieku substancji do środowiska, w szczególności do wód powierzchniowych.

Podczas wykonywania prac w pobliżu ujęć wód należy przestrzegać zakazów, ograniczeń i nakazów na terenach ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wód.

Jeżeli działalność i zakres prac Podwykonawcy wymaga uzyskania zgody wodnoprawnej Podwykonawca winien uzyskać przedmiotową zgodę w oparciu o zapisy ustawy Prawo wodne. Zgoda wodnoprawna udzielana jest m.in. przez: wydanie pozwolenia wodnoprawnego, przyjęcie zgłoszenia wodnoprawnego, wydanie oceny wodnoprawnej.

II.5. Wymagania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków

W przypadku podłączenia do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej Podwykonawca zapewnia, że dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków zawartej między przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a odbiorcą usług.

Zabrania się wprowadzania ścieków bytowych i ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych przeznaczonych do odprowadzania wód opadowych lub roztopowych

będących skutkiem opadów atmosferycznych, a także wprowadzania tych wód opadowych i roztopowych oraz wód drenażowych do kanalizacji sanitarnej.

Zabrania się wprowadzania do urządzeń kanalizacyjnych:

- 1) odpadów stałych, które mogą powodować zmniejszenie przepustowości przewodów kanalizacyjnych, a w szczególności żwiru, piasku, popiołu, szkła, wytłoczyn, drożdży, szczeciny, ścinków skór, tekstyliów, włókien, nawet jeżeli znajdują się one w stanie rozdrobnionym;
- 2) odpadów płynnych niemieszających się z wodą, a w szczególności sztucznych żywic, lakierów, mas bitumicznych, smół i ich emulsji, mieszanin cementowych;
- 3) substancji palnych i wybuchowych, których punkt zapłonu znajduje się w temperaturze poniżej 85°C, a w szczególności benzyn, nafty, oleju opałowego, karbidu, trójnitrotoluenu;
- 4) substancji żrących i toksycznych, a w szczególności mocnych kwasów i zasad, formaliny, siarczków, cyjanków oraz roztworów amoniaku, siarkowodoru i cyjanowodoru;

II.6. Wymagania w zakresie ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym

W przypadku realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tzw. Grupa I i II) Podwykonawca jest zobowiązany stosować zapisy zawarte w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, która określa środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia, w szczególności na etapie realizacji przedsięwzięcia.

W przypadku realizacji przedsięwzięcia, innego niż przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, które nie jest bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony (tzw. Grupa III), Podwykonawca jest zobowiązany do przestrzegania zapisów w postanowieniu regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000 – jeżeli takie postanowienie zostało wydane.

II.7. Wymagania w zakresie ochrony przyrody

Podwykonawca świadczący usługi dla Zamawiającego jest obowiązany dbać o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym, w szczególności należy przestrzegać zasad obowiązujących w obrębie;

- parków narodowych,
- rezerwatów przyrody,
- parków krajobrazowych,
- obszarów chronionego krajobrazu,
- obszarów Natura 2000,
- pomników przyrody,
- stanowisk dokumentacyjnych,
- użytków ekologicznych
- zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

W odniesieniu do ochrony gatunkowej obejmującej okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów, należy przestrzegać zakazów związanych z objętymi ochroną gatunkami zwierząt oraz gatunkami roślin i grzybów.

Podwykonawca przed przystąpieniem do realizacji prac uzgodni z Zamawiającym ewentualne wystąpienie, na terenie prowadzenia prac oraz w pobliżu, okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów, które mogą być objęte ochroną ścisłą lub częściową.

II.8. Wymagania w zakresie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji

Podwykonawca będącym podmiotem korzystającym ze środowiska, którego działalność powoduje emisje (np. spalanie paliw w silnikach spalinowych, spalanie paliw w instalacjach), zobowiązany jest sporządzać i wprowadzać do Krajowej bazy (krajowa baza o emisjach gazów cieplarnianych), w terminie do końca lutego każdego roku, raport zawierający informacje wskazane w art. 6 ust. 2 pkt 1-10 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji, dotyczące poprzedniego roku kalendarzowego.

Raport obejmuje m.in. informacje o miejscach korzystania ze środowiska, wielkościach emisji, urządzeniach, których eksploatacja powoduje emisje, instalacjach, źródłach powstawania i miejsc emisji.

III. Audyt

Zamawiający zastrzega sobie prawo audytu/kontroli Podwykonawcy w zakresie przestrzegania wymagań w zakresie ochrony środowiska.

Audyt/Kontrola obejmować może:

- miejsce wykonywania prac dla Zamawiającego,
- siedzibę/biuro Podwykonawcy.

Zakres audytu/kontroli dostosowany jest do profilu działalności Podwykonawcy, do miejsca prowadzenia prac dla Zamawiającego i dotyczy przestrzegania przepisów w obszarze; prawa ochrony środowiska, gospodarki odpadami, utrzymania czystości i porządku w gminach, prawa wodnego, zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym, ochrony przyrody, emisji gazów cieplarnianych i innych substancji.

Z przeprowadzonego audytu sporządzany jest dokument pn. **RAPORT Z AUDYTU**.

Audyt w zakresie przestrzegania wymagań z obszaru ochrony środowiska może być połączony z audytem z zakresu przestrzegania wymagań w obszarze BHP według odrębnych ustaleń i wytycznych.

Raport z audytu sporządzany jest w dwóch egzemplarzach z czego jeden egzemplarz przekazywany jest Podwykonawcy, jeden zostaje u Zamawiającego.